

XXII. MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM O REGIONÁLNÍCH
VĚDÁCH. SBORNÍK PŘÍSPĚVKŮ

22ND INTERNATIONAL COLLOQUIUM ON REGIONAL
SCIENCES. CONFERENCE PROCEEDINGS

Place: Velké Bílovice (Czech Republic)
June 12-16, 2019

Publisher: Masarykova univerzita (Masaryk University Press), Brno

Edited by:

Viktorie KLÍMOVÁ

Vladimír ŽÍTEK

(Masarykova univerzita / Masaryk University, Czech Republic)

Vzor citace / Citation example:

AUTOR, A. Název článku. In Klímová, V., Žítek, V. (eds.) *XXII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, 2019. s. 1–5. ISBN 978-80-210-9268-6. DOI.

AUTHOR, A. Title of paper. In Klímová, V., Žítek, V. (eds.) *22nd International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masaryk University Press, 2019. pp. 1–5. ISBN 978-80-210-9268-6. DOI.

Publikace neprošla jazykovou úpravou. / Publication is not a subject of language check.

Za správnost obsahu a originalitu výzkumu zodpovídají autoři. / Authors are fully responsible for the content and originality of the articles.

© 2019 Masarykova univerzita
ISBN 978-80-210-9268-6 (online : pdf)

DOI: 10.5817/CZ.MUNI.P210-9268-2019-33

**OPERAČNÝ PROGRAM EFEKTÍVNA VEREJNÁ SPRÁVA
V PODMIENKACH REGIÓNOV SLOVENSKA****Operational program Effective public administration in conditions
of Slovak Regions****RADOMÍRA HORNÝÁK GREGÁŇOVÁ****DANA ORSZÁGHOVÁ**

Katedra matematiky | *Department of Mathematics*
Fakulta ekonomiky a manažmentu | *Faculty of Economics and Management*
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre | *Slovak University of Agriculture in Nitra*
✉ *Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, Slovak Republic*
E-mail: *radomira.greganova@uniag.sk, dana.orszaghova@uniag.sk*

Anotácia

Vo verejnej správe Slovenskej republiky nastali od konca minulého storočia významné zmeny, na ktoré vplyva aj proces zjednocovania Európy a vznik nadnárodných orgánov. Ďalším faktorom vplyvu sú globalizačné procesy a globalizačné toky, ktoré tiež pôsobia na výkon verejnej správy, vyvolávajú zmeny v uplatňovaní metód a nástrojov riadenia, ako aj v hodnotení výkonov vo verejnej správe. Dôležitú úlohu pri financovaní verejných služieb zohrávajú verejné výdavky, ktoré sú zároveň nevyhnutným predpokladom pre ich ďalší rozvoj. Operačný program (OP) Efektívna verejná správa poskytuje finančnú pomoc z fondov Európskej únie s cieľom zefektívniť a skvalitniť verejnú správu. Do cieľovej skupiny patria orgány štátnej správy a územnej samosprávy, sociálni partneri, organizácie občianskej spoločnosti a mimovládne organizácie. Hlavným cieľom príspevku je analýza implementácie OP Efektívna verejná správa v jednotlivých krajoch Slovenskej republiky. V analýze sme sa sústredili na vyhodnotenie úspešnosti jednotlivých krajov pri získavaní projektov, aktuálny stav projektov v realizácii a ukončených projektov, čo súvisí aj s výškou schváleného nenávratného finančného príspevku v jednotlivých krajoch. Z analýzy vyplynulo, že z celkového počtu podaných projektov je úspešne realizovaných takmer 50% v každom kraji. Najväčší objem finančných prostriedkov na realizáciu projektov z OP Verejná správa získali kraje Prešovský a Košický.

Kľúčové slová

operačný program, efektívna verejná správa, regióny Slovenska

Annotation

Significant changes have occurred in the public administration of Slovakia since the end of last century, which is also affected by the process of unification of Europe and the emergence of supranational bodies. Another factor of influence is globalization processes and globalization flows, which also affect performance of public administration, initiate changes in application of management methods and tools, as well as in performance assessments in public administration. Public spending plays important role in the financing of public services, which is also prerequisite for their development. Operational Program (OP) Effective public administration provides financial assistance from European Union funds to improve the efficiency and quality of public administration. The target group includes state and local government authorities, social partners, civil society organizations and NGOs. Main objective of this paper is to analyse implementation of OP Effective Public Administration in particular regions of the Slovak Republic. In analysis, we focused on evaluating the success of individual regions in obtaining projects, current status of projects in implementation and completed projects, which is also related to the amount of approved non-repayable financial contribution. The analysis showed that almost 50% of the total number of submitted projects has been successfully implemented in each region. The biggest volume of funds for the realization of projects from the Operation Program Public Administration was acquired by the Prešov region and Košice region.

Key words

operational program, effective public administration, regions in Slovakia

JEL classification: R51, R53, R58

1. Úvod

V dnešnej Európe závisí hospodársky úspech často od schopnosti regiónu rozvíjať spoluprácu s inými regiónmi. Spolupráca a výmena skúseností medzi regiónmi môžu byť kľúčovým spúšťačom pri stimulovaní dynamického a perspektívneho procesu regionálneho rozvoja. EÚ zohráva dôležitú úlohu pri sprostredkovaní a podpore partnerstiev medzi regiónmi v rámci Únie (Pirvu, Ungureanu a Ciorchina, 2011). Hlavným strategickým cieľom politiky súdržnosti EÚ je minimalizácia hospodárskych a sociálnych rozdielov medzi regiónmi. Politika súdržnosti je ovplyvnená existujúcimi základnými vývojovými trendmi, najmä zrýchľujúcimi sa štrukturálnymi zmenami v národných ekonomikách (podmienenými aj globalizáciou, ekonomickou a inštitucionálnou integráciou), rastúcim významom mobilizácie vnútorných zdrojov ekonomického hospodárstva, zmenami v regionálnej politike ale aj zmenami v oblasti verejnej správy (Viturka, Žitek, Klímová a Tonev, 2009). Reforma štrukturálnych fondov v roku 1988 predstavovala prechod od podpory jednotlivých projektov k programom financovania, vytvoreniu troch štrukturálnych fondov ako aj pridelenie väčšieho rozpočtu, ktorý bol zacielený na priority znevýhodnených regiónov v Európskej únii (Buda, 2018). Politika regionálneho rozvoja sa tak začala zameriavať na dosiahnutie dynamického a trvalo udržateľného hospodárskeho rastu prostredníctvom efektívneho využívania regionálneho a miestneho potenciálu s cieľom zlepšiť životné podmienky. Zydziunaite a Katiliute (2007) uvádzajú, že počas prvého programového obdobia (2004 - 2006) dostala Litva približne 1,4 mld. € zo štrukturálnych fondov Európskej únie pričom tieto prostriedky boli poskytnuté na investície do konkrétnych dlhodobých projektov, ktoré zlepšovali ekonomickú situáciu regiónu. Litovské ministerstvo financií uvádza, že úspešná implementácia ŠF v roku 2006 zvýšila HDP o 1,8%. Slovensko, podobne ako aj Česká republika, ale aj iné členské štáty Európskej únie, sa vyznačujú viac alebo menej výraznejšími regionálnymi rozdielmi. Tieto rozdiely sú dané geograficky, historicky, kultúrne, rozdielnym ekonomickým rozvojom, etnickým zložením, kultúrnymi a administratívnymi centrami, ale aj mnohými inými faktormi, ktoré pôsobili v minulosti, pôsobia však i dnes a s vysokou pravdepodobnosťou budú mať tendenciu pretrvávať i do budúcnosti. Táto diferenciácia je ovplyvnená externými kultúrnymi vplyvmi, zámernými zásahmi štátu do regiónov (najmä pred rokom 1989), mierou urbanizácie a industrializácie. Rozdiely môžeme zaznamenať v demografickom vývoji obyvateľstva, vo vzdelanostnej úrovni, v ekonomickej výkonnosti, environmentálnej, či sociálnej oblasti. Na ich odstraňovanie alebo aspoň zmierňovanie sa v súčasnosti využívajú najmä európske nástroje regionálnej politiky (štrukturálne fondy a Kohézny fond). Ďalšími nástrojmi sú vládne granty a podpora zahraničným a domácim investorom pri nových investíciách do výroby, zvlášť v regiónoch s vysokou mierou nezamestnanosti (Kožíak, Král, Flaška a Križo, 2012). Slovenská republika intenzívne využíva pomoc EÚ formou finančných prostriedkov vyčlenených v rámci jednotlivých štrukturálnych fondov EÚ na podporu aktivít a projektov vo vybraných oblastiach od roku 2000 (Spišáková, 2011). Počas svojho členstva v EÚ doposiaľ absolvovala Slovenská republika prvé úplné programovacie obdobie 2007 – 2013. Počas tohto obdobia krajina aktívne čerpa prostriedky z fondov EÚ na dosiahnutie hlavného cieľa regionálnej politiky EÚ (politiky súdržnosti, či kohéznej politiky), a to pomoc najmenej rozvinutým regiónom spoločenstva a znižovanie regionálnych rozdielov naprieč spoločenstvom (European Commission, 2009). Avšak Rajčáková a Švecová (2016) vidia v rámci čerpania eurofondov v podmienkach Slovenska predovšetkým problémy spojené s procesom verejného obstarávania, najmä časté zmeny zákona o verejnom obstarávaní ako aj v rámci samotného procesu verejného obstarávania, ktorý výrazne predlžuje obdobie realizácie projektov a v mnohých prípadoch vedie k odstúpeniu od zmluvy. V súčasnom období má možnosť Slovenská republika čerpať finančné zdroje z EÚ v rámci programovacieho obdobia 2014 - 2020. Za základný právny dokument riadenia eurofondov na Slovensku možno považovať podľa Janurovej a Marekovej (2015) zákon č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov zo 17. septembra 2014, ktorý bol prijatý z dôvodu nového programového obdobia stanoveného na roky 2014 až 2020 a z toho vyplývajúcich nových pravidiel upravených nariadeniami Európskeho parlamentu a Rady. V predmetnom zákone je stanovené postavenie a právomoci orgánov verejnej správy pri využívaní príspevkov z fondov EÚ, princípy riadenia a kontrolovania, ako aj rozhodovanie o jednotlivých žiadostiach.

Verejný sektor a verejná správa predstavujú špecifickú skupinu služieb, ktoré sú financované v rámci verejných zdrojov. Verejné výdavky zohrávajú významnú úlohu pri financovaní verejných služieb a vytvárajú predpoklady pre ich ďalší rozvoj. V rámci uskutočneného výskumu Halásková et al. (2018) uvádza, že v rámci krajín EÚ dochádza k zhoršovaniu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov na zabezpečenie verejných služieb. Kým v roku 2009 z celkového počtu krajín EÚ-27 efektívne vynakladalo finančné prostriedky na zabezpečenie verejných služieb 13 krajín, v roku 2016 to bolo iba 7 krajín. Výsledky výskumu poukázali aj na skutočnosť, že efektívnosť financovania verejných služieb súvisí s tradičným postavením verejnej správy v krajine. Jankurová (2016) poznamenáva, že verejná správa sa na Slovensku už dlhú dobu nachádza v dôsledku nesystémového prístupu predchádzajúcich vlád v akejsi patovej situácii. Na jednej strane je verejnej správe vyčítaná nekompetentnosť a neschopnosť jej orgánov, zatiaľ čo na strane druhej je to reforma verejnej správy, jej modernizácia a prispôbenie sa normám krajín Európskej únie. Podľa Polakovičova a Slovákovej (2015) občania očakávajú od verejnej správy kvalitnejšie a efektívnejšie informácie a elektronické prepojenie svojich

informačních systémů. Nedostatočné prepojenie informačných systémů verejnej správy má za následok zdlhavé administratívne konanie a nespokojnosť občanov. Proces elektronizácie verejnej správy a poskytovanie elektronických služieb prostredníctvom internetu prináša podľa Andraška (2016) so sebou okrem pozitív aj mnohé bezpečnostné riziká. Podpora myšlienky bezpečného cezhraničného využívania elektronických služieb verejnej správy sa pretavila do prijatia Nariadenia eIDAS, ktorého cieľom je jednak posilnenie dôvery pri elektronických transakciách na vnútornom trhu, ale aj zabezpečenie bezpečnej elektronickej identifikácie a autentifikácie pri prístupe k cezhraničným službám online, ktoré ponúkajú členské štáty, aspoň v prípade verejných služieb. Vychádzajúc z dokumentu „Základné východiská reformy verejnej správy v Slovenskej republike“ je víziou reformy verejnej správy na Slovensku do roku 2020 vytvoriť proklientsky orientovanú, transparentnú verejnú správu, poskytujúcu svoje služby rýchlo, efektívne a kvalitne, v záujme podpory udržateľného rastu, tvorby pracovných miest a sociálnej inklúzie. Kvalitná verejná správa je podľa tohto dokumentu jednou z kľúčových podmienok a zároveň stimulačným faktorom pre podporu hospodárskeho rastu, tvorby pracovných miest a sociálnej inklúzie: efektívna verejná správa je predpokladom pre rozvoj a implementáciu politík, ktoré budujú dôveru, podporujú investície a inkluzívny, udržateľný rozvoj.

Podľa Košovskej et al. (2014) si proces zlepšovania verejnej správy vyžiadala aj zmenu a zlepšenie systému súčasného rozpočtového hospodárstva a prispôsobenie účtovníctva s cieľom reagovať na nové právne predpisy a podmienky vyplývajúce z prístupu do Európskej únie. Súčasťou komplexnej reformy systému verejných financií bola podľa Papcunovej et al. (2016), Dvořáka (2017) aj fiškálna decentralizácia, ktorá mala na jednej strane posilniť transparentnosť verejných financií a na druhej strane podporiť manažérsky prístup a zodpovednosť za riadenie jednotlivých súčastí verejnej správy. Aj keď v konečnom dôsledku nedošlo k úplnej finančnej autonómii regionálnej a miestnej samosprávy, otvorili sa nové možnosti pre tieto subjekty ako získavať doplnkové finančné zdroje do svojich rozpočtov. Potvrďuje to aj Halásková a Halásek (2015), ktorí uvádzajú, že vo väčšine vyspelých krajín prebieha decentralizácia verejnej správy a prechod výdavkových kompetencií na zabezpečenie verejných služieb na každej úrovni územnej organizácie. Rozhodujúcim záujmom fiškálnej decentralizácie je dosiahnuť zvýšenie efektívnosti, transparentnosti a zodpovednosti pri poskytovaní verejných služieb. Jednou z možností je aj čerpanie finančných prostriedkov prostredníctvom európskych štrukturálnych investičných fondov. Na podporu zefektívnenia fungovania verejnej správy je určený práve operačný program Efektívna verejná správa, ktorý spadá pod Európsky sociálny fond. Víziou tohto operačného programu je postaviť občana do centra pozornosti a poskytovať kvalitné verejné služby obyvateľom v každej fáze života či podnikania. Prioritnými oblasťami sú: efektívny súdny systém a zvýšená vymáhateľnosť práva, efektívny systém výberu ciel a daní, nekorupčná a transparentná verejná správa, moderné riadenie ľudských zdrojov a kompetentní zamestnanci vo verejnej správe, transparentné verejné obstarávanie, kvalitný systém merania dopadov regulácií a partnerstvá pri tvorbe verejnej politiky. Realizácia operačného programu prispieva k plneniu národného strategického cieľa, ktorým je moderná, odborná, efektívna, spoľahlivá, nekorupčná a transparentná verejná správa v Slovenskej republike (Jankurová, 2016). Riadiacim orgánom tohto operačného programu je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Najvýraznejším projektom, ktorý bol zatiaľ finančne podporený v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa je program ESO (Efektívna, Spoľahlivá a Otvorená Správa). Cieľom tohto programu je zásadná kvantitatívna zmena vo výkonnosti a dostupnosti územnej štátnej správy pre občanov, ktorá bude naplňovať všetky znaky modernej správy. Potvrďuje to aj Čajka et al. (2015), podľa ktorého program ESO by mal priniesť občanom SR práve zlepšenú komunikáciu s verejnou správou a priblížiť výkon štátnej správy bližšie k nemu. Národná stratégia SR je podľa vyššie uvedeného definovaná tak, aby podporovala plnenie priorít stratégie Európa 2020 a prispieť tak k dosiahnutiu cieľov Národného programu reforiem Slovenskej republiky, ako aj požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ v príslušných oblastiach a tiež potrieb na národnej, resp. regionálnej a miestnej úrovni, s cieľom zabezpečiť predpoklady pre udržateľný a inkluzívny rast prostredníctvom komplexnej reformy verejnej správy Slovenskej republiky. Aj tento program by mal prispieť k naplneniu očakávaného výsledku, ktorý sa dosiahne implementáciou finančných prostriedkov počas celého programového obdobia v rámci operačného programu Efektívna verejná správa a tým je verejná správa, ktorá funguje na princípoch dobrej správy vecí verejných (Good Governance). Základnou filozofiou tohto prístupu je tvoriť efektívne politiky, ktoré sú zamerané na kvalitné výstupy a zároveň prijímať transparentné rozhodnutia, ktoré v konečnom dôsledku vytvoria fungujúcu proklientsky orientovanú verejnú správu poskytujúcu kvalitné služby udržateľným spôsobom. Podľa Kováčovej (2010) každá zmena v systave a činnosti orgánov verejnej správy má napomôcť občanovi, aby jeho záujmy realizované cez sústavu orgánov verejnej správy boli realizovateľné jednoduchšie, prehľadnejšie, efektívnejšie a k čo možno najväčšej spokojnosti občanov.

2. Cieľ a použité metódy

Regionálna politika a jej efektívna implementácia v praxi sú kľúčovým nástrojom štátu, verejných autorít a organizácií, ako aj regionálnych a miestnych samospráv (Kožiak, Král, Flaška a Križo, 2012). Jedným z implementačných nástrojov sú aj operačné programy. Základným motívom použitia finančných zdrojov

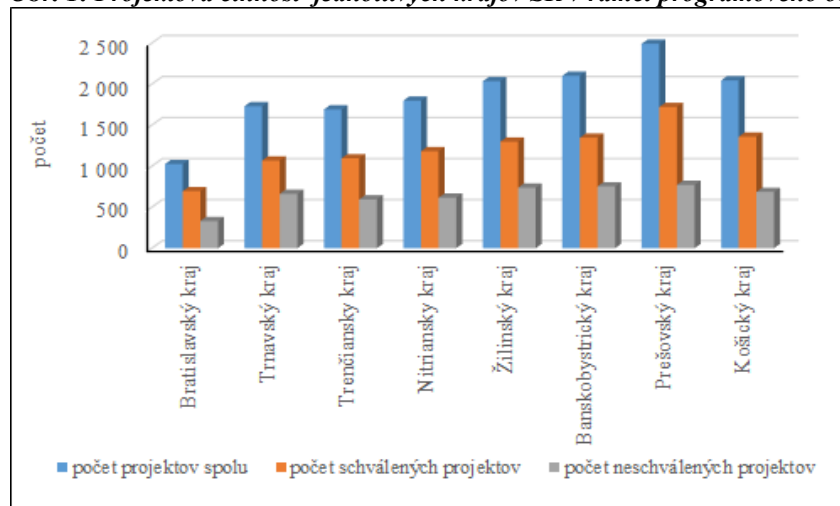
získaných prostredníctvom jednotlivých operačných programov je vyrovnávanie regionálnych rozdielov v rámci regiónov Slovenska.

V príspevku sme sa zamerali na Operačný program Efektívna verejná správa, v rámci ktorého sme analyzovali implementáciu projektov na úrovni krajov Slovenskej republiky v rozpočtovom období 2014 – 2020. Hlavným cieľom je vyhodnotenie úspešnosti jednotlivých krajov pri získavaní projektov v rámci uvedeného operačného programu, prehľad aktuálneho stavu ukončených projektov a projektov v realizácii. S tým súvisí aj analýza výšky získaných finančných prostriedkov prostredníctvom nenávratného finančného príspevku. Údaje na analýzu boli získané z Portálu ITMS 2014+, k dátumu 17.1.2019, ktoré boli následne vyhodnotené metódami popisnej štatistiky a graficky spracované pomocou nástrojov programu MS Excel. Na vyhodnotenie rozdielov medzi počtom projektov vo verejnej správe (schválených, neschválených, ukončených a realizovaných) a projektov spolu podľa jednotlivých krajov sme použili percentuálne porovnanie. V rámci schválených projektov sme porovnali celkovú výšku schváleného nenávratného finančného príspevku (NFP) medzi jednotlivými kraji Slovenskej republiky.

3. Výsledky a diskusia

Slovenská republika môže v rámci programového obdobia 2014 – 2020 čerpať viac ako 15 mld. € prostredníctvom 8 operačných programov. Okrem toho je možné čerpať finančné prostriedky aj z programov Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko, Interreg V – A Slovenská republika – Česká republika, Integrovaný regionálny operačný program a Program rozvoja vidieka. K 17.1. 2019 bolo podaných v rámci súčasného programového obdobia 14 914 projektov. Viac než 2 000 projektov predložili kraje Žilinský (2 035 projektov), Banskobystrický (2100 projektov), Prešovský (2 492 projektov) a Košický (2 044 projektov).

Obr. 1: Projektová činnosť jednotlivých krajov SR v rámci programového obdobia 2014 - 2020 k 17.1.2019

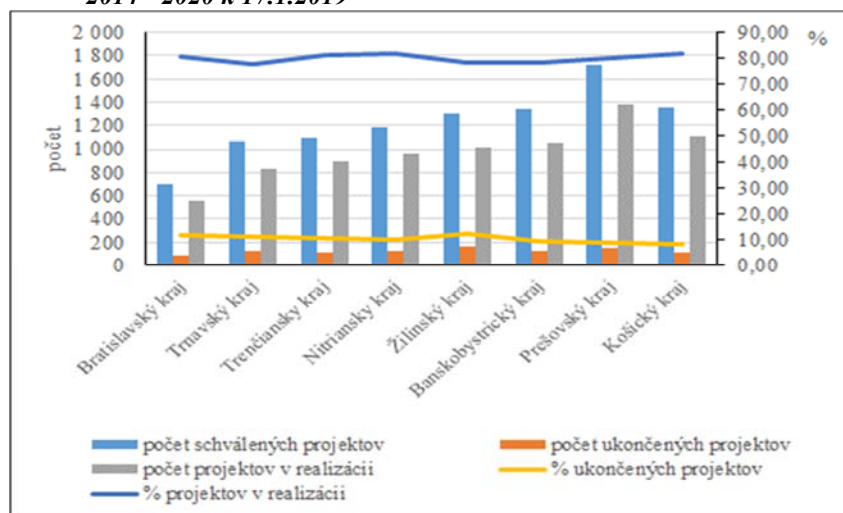
Zdroj: portál ITMS 2014+, vlastné spracovanie

Najmenej projektov predložil Bratislavský kraj (1025 projektov). Tento nízky počet však nesúvisí s nedostatočnou projektovou činnosťou, ale so skutočnosťou, že podľa pravidiel Európskej komisie jedine Bratislavský kraj dosahuje ekonomický rozvoj zodpovedajúci priemeru EÚ, takže aj možnosti čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ sú pre tento kraj značne oklieštené. Trnavský kraj predložil 1 730 projektov, Trenčiansky kraj (1 690 projektov) a Nitriansky (1 798 projektov). Z projektového hľadiska môžeme hodnotiť projektovú činnosť krajov ako dostatočnú, z počtu podaných projektov je vidieť, že jednotlivé kraje majú záujem o finančné prostriedky, ktoré sú určené predovšetkým na zlepšenie technickej ako aj sociálnej infraštruktúry v jednotlivých krajoch, ale aj na zvyšovanie kvality služieb poskytovaných obyvateľov v území. Pozitívne je možné hodnotiť skutočnosť, že z celkového počtu podaných projektov v každom kraji je takmer polovica úspešných (Obr. 1). Je to možné pripísať aj tomu, že koncoví žiadatelia sa už v rámci predvstupového, ale aj predchádzajúceho programového obdobia značne zlepšili v rámci formálneho aj obsahového spracovania žiadostí o NFP.

Prípravu projektovej dokumentácie si žiadateľ môže zabezpečiť sám alebo má možnosť, kedy si projektovú dokumentáciu môže zabezpečiť aj prostredníctvom projektovej firmy. Zydziunaite a Katiliute (2007) uvádzajú, že neustále rastie počet potenciálnych prijímateľov, ktorí sa zaujímajú o možnosti žiadať o podporu zo štrukturálnych fondov. Tým sa zvyšujú požiadavky na kvalitu, dostupnosť, zrozumiteľnosť informačných a konzultačných služieb. Zároveň však konštatujú, že keďže inštitúcie, ktoré spravujú ŠF EÚ, nie sú schopné zabezpečiť efektívnu implementáciu týchto služieb prostredníctvom svojich vlastných inštitúcií, vytvára sa priestor aj pre súkromných poskytovateľov, ktorí za primeraný poplatok ponúkajú pomoc pri príprave žiadostí o podporu projektu. Tanasescu

(2017) uvádza, že výsledky výskumu realizovaného v Rumunsku v rokoch 2007 – 2016 z ktorého vyplýva, že 48% všetkých investičných projektov realizovaných v Rumunsku spolufinancovaných z európskych fondov (z hľadiska podielu oprávnených výdavkov) požadovalo outsourcingové služby na prípravu projektovej dokumentácie potrebnej na podanie žiadosti o finančné prostriedky, pričom tieto náklady predstavovali takmer 3% z celkových oprávnených projektových výdavkov. A takmer 36% (z hľadiska podielu oprávnených výdavkov) všetkých investičných projektov realizovaných v Rumunsku v rokoch 2007 - 2016 a spolufinancovaných z európskych fondov odhalilo silný a dlhodobý vzťah medzi spoločnosťou, ktorá sa podieľala na vypracovaní projektovej dokumentácie a príjemcu finančných prostriedkov, pričom táto spolupráca pokračovala aj počas realizácie projektov.

Obr. 2: Počet ukončených projektov a projektov v realizácii v jednotlivých krajoch SR v programovom období 2014 - 2020 k 17.1.2019

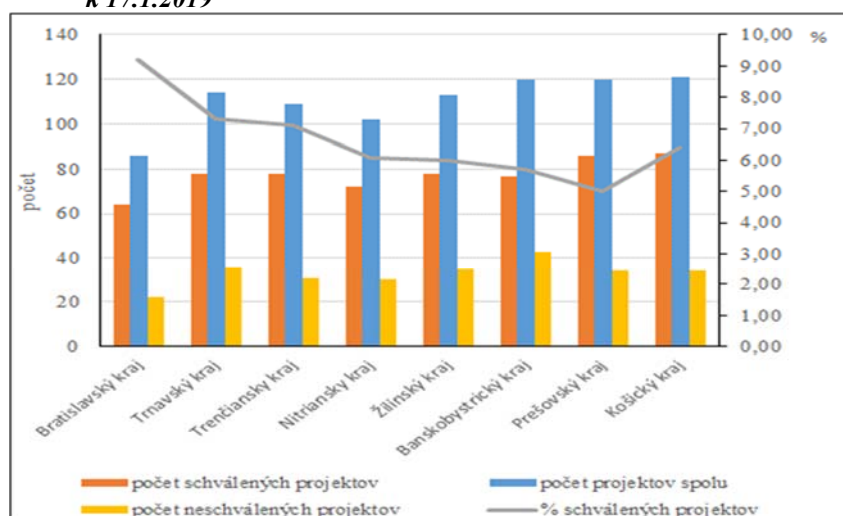

Zdroj: portál ITMS 2014+, vlastné spracovanie

Z celkového počtu schválených projektov vo všetkých krajoch (9 765 projektov) bolo ukončených 992 projektov a 7 811 projektov je v realizácii. Najviac ukončených projektov z celkového počtu schválených projektov vykazuje Žilinský kraj (160 projektov, čo predstavuje 12,33 %). Ostatné kraje sa pohybujú v rámci podielu ukončených projektov z celkového počtu schválených projektov na úrovni 10 % (Obr. 2). Menej než 10 % projektov z celkového počtu schválených projektov vykazuje Košický kraj, ktorý eviduje 111 ukončených projektov, čo predstavuje 8,17 %. V rámci ukončených projektov šlo predovšetkým o projekty v rámci OP Ľudské zdroje. V menšej miere to boli projekty realizované v rámci OP Integrovaná infraštruktúra, OP Technická pomoc, OP Kvalita životného prostredia, OP Výskum a Inovácie, OP Efektívna verejná správa a Integrovaný regionálny operačný program. Ukončené projekty boli zamerané predovšetkým na profesijný rozvoj zamestnancov, resp. celoživotné vzdelávanie (ide o tzv. soft projekty), ale aj projekty zamerané na rozširovanie kapacít materských škôl v obciach a mestách, či obstarávanie inovatívnych technológií do výroby.

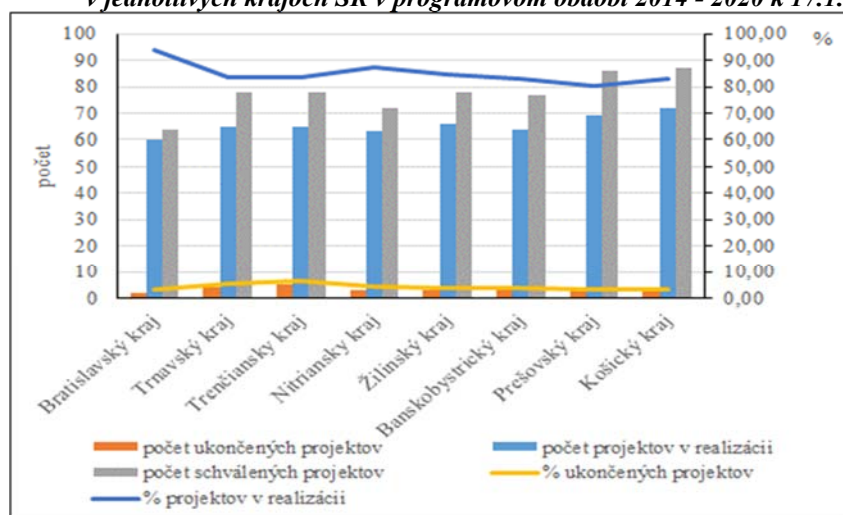
Operačný program Efektívna verejná správa sa zameriava predovšetkým na projekty, ktorých cieľom je skvalitniť a zefektívniť služby poskytované verejnou správou. Operačný program bol schválený v novembri 2014 a celková alokácia je viac než 335 mil. €. Operačný program je určený pre celé územie Slovenskej republiky a žiadateľmi môžu byť subjekty verejnej správy (štátnej správy aj územnej samosprávy), sociálni partneri, organizácie občianskej spoločnosti a mimovládne organizácie.

Od schválenia operačného programu do 17.1.2019 bolo celkovo v jednotlivých krajoch schválených 620 projektov. V rámci celkového počtu schválených projektov za všetky operačné programy predstavujú schválené projekty za OP Efektívna verejná správa 6,35 % (Obr. 3). V rámci jednotlivých krajov sa pohybuje percento schválených projektov v rámci OP Efektívna verejná správa z celkového počtu schválených projektov za všetky OP v rozmedzí 5 % (Prešovský kraj) - 9,21 % (Bratislavský kraj). Najvyššiu úspešnosť schválených projektov z celkového počtu projektov podaných v rámci OP Efektívna verejná správa má Bratislavský kraj, ktorý z celkového počtu podaných projektov v rámci OP Efektívna verejná správa 86 má schválených 64 projektov, čo predstavuje 72,42 % úspešnosť. Iba o niečo menej boli úspešnejšie kraje Košický (87 schválených projektov – 71,90 % úspešnosť), Prešovský kraj (86 schválených projektov – 71,67 % úspešnosť) a Trenčiansky kraj (78 schválených projektov – 71,56 % úspešnosť).

Obr. 3: Počet schválených a neschválených projektů OP Efektivna verejná správa v jednotlivých krajích SR k 17.1.2019

Zdroj: portál ITMS 2014+, vlastné spracovanie

Z celkového počtu schválených projektov v rámci OP Efektivna verejná správa vo všetkých krajoch (620 projektov) bolo ukončených 26 projektov a 524 projektov je v realizácii. Najviac ukončených projektov z celkového počtu schválených projektov v rámci OP Efektivna verejná správa bolo v Trenčianskom kraji (5 projektov). V Bratislavskom kraji boli ukončené 2 projekty, v Tŕnavskom kraji 4 projekty a v ostatných krajoch po 3 projekty (Obr. 4). V rámci ukončených projektov šlo predovšetkým o tzv. soft projekty, ktoré boli zamerané na vytváranie komunitných škôl, na celoživotné vzdelávanie občanov ale aj zamestnancov verejnej správy, ako aj projekty zamerané na vytvorenie informačnej a komunikačnej platformy pre občanov za účelom zvýšenia ich občianskej participácie. Projekty, ktoré sú v súčasnosti v realizácii, sú zamerané na tzv. smart koncepty v manažmente miestneho a regionálneho rozvoja, ako aj na zlepšenie a skvalitnenie služieb poskytovaných pre občanov prostredníctvom jednotlivých subjektov verejnej správy.

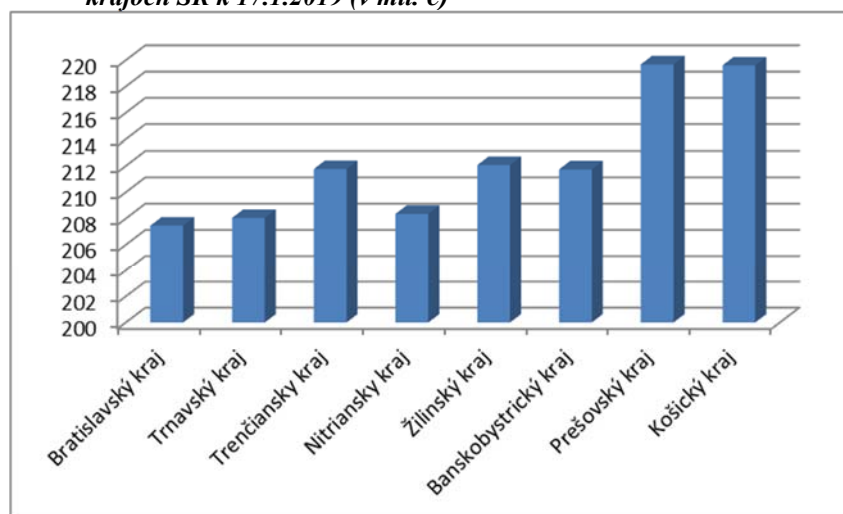
Obr. 4: Počet ukončených projektov a projektov v realizácii v rámci OP Efektivna verejná správa v jednotlivých krajoch SR v programovom období 2014 - 2020 k 17.1.2019

Zdroj: portál ITMS 2014+, vlastné spracovanie

Ak porovnáme celkovú výšku schváleného nenávratného finančného príspevku (NFP) v rámci schválených projektov medzi jednotlivými krajmi (Obr. 5), tak najvyššie finančné prostriedky prostredníctvom projektov v rámci OP Efektivna verejná správa získal Prešovský kraj (219,68 mil. €), za ktorým hneď nasleduje Košický kraj (219,61 mil. €). Bratislavský kraj napriek najvyššej úspešnosti v schválených projektoch, získal najnižší objem finančných prostriedkov na realizáciu projektov (207,46 mil. €). Táto nízka alokácia finančných prostriedkov súvisí s ekonomickým rozvojom regiónov, kedy Bratislavský kraj nielen v tomto OP je diskriminovaný z hľadiska možnosti získavania finančných prostriedkov z európskych fondov. Filozofia financovania projektov v rámci EÚ je založená na vyrovnávaní regionálnych rozdielov prostredníctvom podpory pre menej rozvinuté regióny.

V prípade Slovenska sú všetky kraje s výnimkou Bratislavského zaradené medzi menej rozvinuté regióny, čo v praxi znamená, že všetky kraje s výnimkou Bratislavského môžu čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov.

Obr. 5: Výška schváleného NFP v rámci schválených projektov OP Efektívna verejná správa v jednotlivých krajoch SR k 17.1.2019 (v mil. €)

Zdroj: portál ITMS 2014+, vlastné spracovanie

4. Záver

Po vstupe do Európskej únie sa pre Slovensko otvorili nové možnosti pre využitie finančnej podpory z prostriedkov v rámci operačných programov zameraných na regionálny rozvoj. K cieľovým skupinám patria orgány štátnej správy a územnej samosprávy, sociálni partneri, organizácie občianskej spoločnosti a mimovládne organizácie. Regionálne disparity vo výrobe, produktivite a zamestnanosti sa negatívnu mierou prejavujú aj vo vzájomnej konkurencii regiónov Slovenska. Prostredníctvom implementácie aktivít podporovaných v rámci jednotlivých operačných programov je možné existujúce rozdiely zmierňovať a prispieť k postupnej konvergencii jednotlivých regiónov. Európska únia ponúka pomoc a podporu Slovenskej republike (ale aj ďalším členským štátom) v oblasti regionálnej politiky, ktorú je potrebné zužitkovať v čo najväčšej miere a s čo najvyššou efektívnosťou.

V príspevku sme analyzovali implementáciu Operačného programu Efektívna verejná správa v podmienkach regiónov Slovenska v rozpočtovom období 2014 – 2020. Na základe získaných výsledkov môžeme konštatovať, že projektová činnosť krajov je dostatočná, nie sú významné rozdiely v počte projektov medzi kraji. Záujem krajov o získanie finančných prostriedkov na zefektívnenie služieb v oblasti verejnej správy potvrdzujú počty podaných projektov, ktoré sú zamerané predovšetkým na zlepšenie technickej a sociálnej infraštruktúry v jednotlivých krajoch, ako aj na zvyšovanie kvality poskytovaných služieb pre obyvateľov. Kvantitatívne porovnanie úspešnosti v podaných projektoch potvrdilo takmer 50-percentnú úspešnosť v každom kraji. Analýza celkovej výšky schváleného nenávratného finančného príspevku (NFP) medzi kraji navzájom preukázala, že najvyššie finančné prostriedky prostredníctvom projektov v rámci OP Efektívna verejná správa získal Prešovský kraj, za ktorým hneď nasleduje Košický kraj.

Literatúra

- [1] ANDRAŠKO, J., (2016). Bezpečná identifikácia a autentifikácia pri využívaní elektronických služieb verejnej správy. In *Internet As a Space of Possible Rights Infringement Bratislava Legal Forum 2016*. Bratislava: Univerzita Komenského, pp. 7-17. ISBN 978-80-7160-432-7.
- [2] BUDA, D., (2018). Development in Romania and throughout the European Union. In *Transylvanian International Conference in Public Administration*. Romania: Cluj-Napoca, pp.74-88. ISBN 978-606-561-184-9.
- [3] ČAJKA, P., TEREM, P., RÝSOVÁ, L., (2015). Europe 2020 Strategy: Evaluation, Implementation, and Prognoses for the Slovak Republic. *Economics and Sociology*, vol. 8, no 2, pp. 154-171. ISSN 2071-789X. DOI 10.14254/2071-789X.2015/8-2/12.
- [4] DVOŘÁK, M., (2017). Comparison of the financial management of local self - government in the Czech Republic and the Slovak Republic. In *Region v rozvoji společnosti 2017*. Brno: Mendelova univerzita v Brne, pp.185-193. ISBN 978-80-7509-548-0.

- [5] EUROPEAN COMMISSION, (2009). *Reducing regional disparities in the EU and beyond*. Inforegio [online]. 2009. [cit. 2015-10-07]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/news/regions/090512_en.htm.
- [6] HALASKOVA, M., HALASEK, D., (2015). Public Expenditures in EU Countries and their Impact on Public Services. In *Proceedings of 12th International Scientific Conference: Economic Policy in the European Union Member Countries, Pts I and II*. Czech Republic: Ostravice, pp. 187-197. ISBN 978-80-7510-114-3.
- [7] HALASKOVÁ, M., HALASKOVÁ, R., PROKOP, V., (2018). Evaluation of Efficiency in Selected Areas of Public Services in European Union Countries. *Sustainability*, vol. 10, no. 12, pp.1-17. ISSN 2071-1050. DOI 10.3390/su10124592.
- [8] JANKUROVÁ, A., (2016). Efektivna verejná správa. *Visegrad journal on human rights*, vol. 3, no. 4/2, pp. 7-12. ISSN 1339-7915.
- JANUROVÁ, K., MAREKOVÁ, P., (2015). *Zákon o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov. Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o. ISBN 978-80-8168-255.
- [9] KOŠOVSKÁ, I., VÁRYOVÁ, I., FERENCZI VAŇOVÁ, A., KRAJČÍROVÁ, R., (2014). The public administration accounting in the light public finance managements reform and changes of the new accounting directive of the European Parliament and the European Council. *Acta regionalia et environmentalica*, vol. 11, no. 2, pp. 71-75. ISSN 1336-5452.
- [10] KOVÁČOVÁ, E., (2010). *Verejná správa na Slovensku. Úlohy a postavenie územnej samosprávy*. Banská Bystrica: FPVaMV UMB. ISBN 978-80-557-0101-1.
- [11] KOŽIAK, R., KRÁL, P., FLAŠKA, F., KRIŽO, P., (2012). HDP ako jediný ukazovateľ regionálnej politiky EÚ? In *XV. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, pp. 19-27. ISBN 978-80-210-5875-0.
- [12] MINISTERSTVO VNÚTRA SR, (2019). *Operačný program Efektivna verejná správa*. [online]. [2019-03-10]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?efektivna-verejna-sprava-projekty>.
- [13] PAPCUNOVÁ, V., URBANÍKOVÁ, M., KORENKOVÁ, M., (2016). Financing of Transferred Execution of the State Administration in the Field of Registry Offices on the Local Self-Government in the Slovak Republic. *19th International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, pp.788-794. ISBN 978-80-210-8273-1.
- [14] PIRVU, D., UNGUREANU, E., CIORCHINA, N., (2011). Opportunities and Difficulties in the Implementation of Projects Financed through the INTERREG IVC Program in Romania. Case Study: the Project 'Public Policies and Social Enterprises'. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, no.32E, pp.195-206. ISSN 1842-2845.
- [15] POLAKOVIČ, P., SLOVÁKOVÁ, I., (2015). E – Inclusion and public sector. *Public administration and regional development*, vol. XI, no. 2, pp. 46-54. ISSN 1337-2955.
- [16] RAJČÁKOVÁ, E., ŠVECOVÁ, A., (2016). The Influence of Selected Factors on the Implementation of Cohesion Policy Instruments 2007-2013 in Slovakia. *Geographical Information*, vol. 20, no. 2, pp. 707-723. ISSN 1337-9453. DOI 10.17846/GI.2016.20.2.707-723.
- [17] ROKOVANIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, (2013). *Základné východiská reformy verejnej správy v Slovenskej republike*. [online]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23148>.
- [18] SPIŠÁKOVÁ, E., (2011). Financovanie inovačných aktivít v krajinách V4 prostredníctvom štrukturálnych fondov Európskej únie. *Acta Oeconomica Pragensia*, vol. 2011, no. 3, pp. 3-28. ISSN 0572-3043. DOI <https://doi.org/10.18267/j.aop.332>.
- [19] TANASESCU, LG., (2017). Mechanisms Underlying Major Investment Projects in the Romanian Public Administration: Strong and Long Term Collaboration Among Stakeholders. In *Proceedings of the International Conference on Business Excellence*. ROMANIA: Bucharest, pp.949-959. ISSN 2502-0226. DOI 10.1515/picbe-2017-0100.
- [20] VITURKA, M., ŽÍTEK, V., KLÍMOVÁ, V., TONEV, P., (2009). Regional Analysis of New EU Member States in the Context of Cohesion Policy. *Review of Economic Perspectives*, vol. 9, no.2, pp. 71-90. ISSN 1213-2446. DOI 10.2478/v10135-009-0001-8.
- [21] ZYDZIUNAITE, V., KATILIUTE, E., (2007). European Union Structural Funds: a Case Study of Public Administration and Private Sector Consultation and Information Services For The Public. In *Changes in Social and Business Environment, Proceedings*. Lithuania: Panevezys, pp.327-335.

Príspevok je výstupom vedeckého projektu VEGA č.1 / 0407/18 „Meranie výkonov miestnych samospráv“